

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Сумський державний університет

Економічні проблеми сталого розвитку
Economical Problems of Sustainable Development

Матеріали
Міжнародної науково-практичної конференції студентів та
молодих вчених імені професора Балацького О. Ф.
(Україна, Суми, 28 – 29 квітня 2020 р.)

Суми
Сумський державний університет
2020

СУЧАСНИЙ СТАН ВАЛЮТНОГО РИНКУ УКРАЇНИ

к.е.н., доц **Зайцев О.В.,**
студентка **Степаненко Є.С.**
Сумський державний університет

В Україні ринок валют включає в себе міжбанківський ринок та ринок продажу готівки. Міжбанківський ринок регулює відносини між юридичними особами. Діючі особи ринку продажу готівки – це резиденти та нерезиденти, тобто всі ті хто продавав чи купував валюту для особистих потреб.

Діяльність міжбанківського валютного ринку регулює Національний банк України. Здійснювати валюто-обмінні операції мають право тільки банки-резиденти України, які мають відповідну ліцензію. Основна частина таких операцій проводиться в валютах першої групи класифікатора, – доларах США. Протягом одного банківського дня банк може проводити операції тільки з купівлі або продажу валюти, цей захід було впроваджено для уникнення спекулятивних дій зі сторони банків. Кошти переводяться банками за допомогою банківської системи Swift [1].

Національний банк України встановлює офіційний курс валют. У зв'язку з ситуацією з коронавірусом бачимо зростання курсу долара та євро. Експерти прогнозують ще більше зростання влітку [2]. Для стабілізації гривні Національний банк України, як валютний контролер, розпродав золото-валютний резервний запас. В той же час мета Національного банку України – стабільно низька інфляція, а не втримання курсу валют будь-якою ціною. В даній ситуації банк рекомендує не піддаватись паніці та не скуповувати іноземну валюту без необхідності задля запасу. Ситуація з коронавірусом вплинула не тільки на валютний ринок України, а й можливо, похитне валюти інших країн світу, так як простежується зменшення як імпорتنих, так і експортних операцій в цілому. Також на ситуацію на валютному ринку та на динаміку курсу вплинуло зменшення споживчого попиту, що в подальшому вплине на попит на товари українського експорту. Позитивним моментом в даній ситуації є те, що основна частка українського експорту – це продовольчі товари та продукти агропромислового сектору. На рівні світової економіки по даним продуктам простежується позитивна динаміка, що дасть країні приток валютної виручки та створить додаткові пропозиції валюти. Взагалі прогнозується скорочення української економіки та валютних операцій приблизно на 5 %, як наслідок карантинних обмежень для подолання пандемії та глобальної кризи [2].

Слід зазначити, що курсові коливання на валютному ринку досить сильно впливають на малий та середній бізнес, що займається імпортно-експортними операціями та на кінцевих споживачів імпортної продукції.

Зовнішньоекономічні контракти, що підписують підприємці нашої країни, як правило – строком на 1 рік (або до кінця поточного року). Ціна в контрактах фіксується в іноземній валюті (як правило це Євро та долари США). Змінити ціну можливо, але це не прийнятно для іноземних експортерів-імпортерів, які звикли до стабільності. Оплата за продукцію за експортними контрактами, як правило, на даний час йде з відстрочкою платежу після доставки товару до покупця (incoterms–DAF). Таким чином, від моменту завантаження транспорту до моменту отримання валютних коштів за контрактом проходить близько 3–4 тижнів. Для нашої країни з слабко-стабільною економікою, це досить великий термін, за такий період часу курсові коливання можуть змінитись (наприклад, див. Таблицю 1) [3].

Таблиця 1.

Валюта:	Курс станом на:		Різниця	
	27.02.2020	19.03.2020	Грн.	%%
USD	24,52	27,88	3,36	13,70
EUR	26,91	30,09	3,18	11,82

Як видно з таблиці 1, протягом 3 тижнів, курс валюти зріс більше ніж на 10 відсотків. Така ситуація добре позначилася на українських експортерах, – збільшиться їх прибуток у гривні. Для імпортерів ситуація гірша. Все залежить від умов строку розрахунку по зовнішньоекономічному контракту.

Також, спостерігається, коли наші співвітчизники, – «заробітчани», повертаються перед новорічними святами в Україну, – курс валют знижуються порівняно з кінцем листопада – початком грудня, а з січня знову курс починає зростати. Такі «цікаві» коливання тепер варто враховувати.

За всю історію незалежності України в валютному еквіваленті імпортних операцій більше ніж експортних, що призводить до дефіциту валюти. За останні 12 років курс валют в середньому збільшився на 500 %, в середньому зростання курсу протягом року відбувається на 40 %, що призведе до знецінення гривні приблизно в тих же відсотках. Великий вплив на курсові коливання мають неофіційні обмінники, що також причасні до розгойдування валютного ринку.

Також, хочу зацентувати увагу, що після зміни вектору на входження України до Європейського Союзу було внесено принципові зміни в систему валютного регулювання, а саме, було прийнято нову редакцію Закону України «Про валюту і валютні операції» № 2473-VIII від 21.06.2018 р. Оновленим законом передбачено багато послаблень валютного контролю, одним з основних є зняття обмежень руху капіталу, що полегшить ведення бізнесу, зовнішньоекономічної діяльності та створення привабливих умов для іноземних інвесторів [4].

Більшість аналітиків вважає, що для того, щоб Україна виплатила свій

борг треба укласти угоду з Міжнародним валютним фондом, тобто взяти кредит у МВФ. За оцінкою Мартиненка (глава департаменту групи ІСУ з корпоративного аналізу), у 2020 році уряд має отримати фінансову допомогу від міжнародних донорів у розмірі 7 млрд доларів, з яких 4-5 млрд доларів – на боротьбу з наслідками пандемії. «Без доступу до фінансових ринків за пандемії та глобальної рецесії і без співпраці з МВФ Україна не зможе обслуговувати свій борг у 2020 році, не уникнувши серйозних економічних проблем. Насамперед, це можлива втрата 3-4 млрд доларів золотовалютних резервів та девальвація гривні», – вважає він [5].

Девальвація відбулася вже двома хвилями, якщо переглянути архів МБ за останні 5 місяців. Простежуються два переходи на вищі рівні з проміжками стабілізації курсу, тобто з середини грудня курс \$ піднявся з 23 до 25 грн на кінець січня, потім увесь лютий стабілізація з відкатом до 24,50. Далі березень, – за місяць курс швидко зріс з 25 до 28 грн, а зараз спостерігається вже майже весь квітень стабілізація курсу з повільним відкатом у напрямку до 27 грн/\$. Такий стан може протриматись навіть до кінця квітня виходячи з динаміки попереднього переходу. Очікується, що наступна, третя хвиля зростання курсу грн/\$ відбудеться у травні, що додасть 2–3 грн, що якраз відповідатиме бюджетним показникам (це рівні 29-29,50 грн/\$). Але це без врахування форс-мажорних обставин, що можуть вплинути по іншому на курсові рухи [3].

Список використаної літератури:

1. Зайцев, О. В. Гроші та кредит. Лекційне викладення: навч. посіб. / О. В. Зайцев. – Суми : СумДУ, 2010. – 179 с
2. Перспективи валютного ринка: в Нацбанке рассказали, от чего будет зависеть курс гривни [Електронний ресурс]. – URI: <https://www.unian.net/economics/finance/koronavirus-i-krizis-perspektivy-valyutnogo-rynka-v-nacbanke-rasskazali-ot-chego-budet-zaviset-kurs-grivni-novosti-10970447.html>
3. Курс доллара на межбанке [Електронний ресурс]. – URI: <https://minfin.com.ua/currency/mb/>
4. Валютний контроль по-новому: що змінилося? [Електронний ресурс]. – URI: <https://jur-gazeta.com/publications/practice/bankivske-ta-finansove-pravo/valyutniy-kontrol-ponovomu-shcho-zmynilosya.html>
5. Без МВФ Україну чекає девальвація і скорочення валютних резервів, – експерт [Електронний ресурс]. – URI: <https://www.rbc.ua/ukr/news/mvf-ukrainu-zhdet-devalvatsiya-sokrashchenie-1587718310.html>
6. Рух фінансового капіталу в умовах фінансової глобалізації: звіт про НДР (проміжний) / Кер.: І. Д. Скляр. – Суми: СумДУ, 2012. – 43 с. URI: <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/34466>